

ומיד חוזרת למקומה ונסתרת. כל אלו ששם לא יודעים ולא מסתכלים, אלא רק הוא בלבדו, ומעיו ולבו ונפשו הולכים אחריה, ועל זה התורה נגלית ונכסית והולכת באהבה לאהובה לעורר עמו אהבה.

בא וראה, כף היא דרבה של תורה: בראשונה כשמתחילה להתגלות אל האדם, (ברגז) רומזת לו ברמז. אם יודע - אז טוב, ואם לא יודע - שולחת אליו וקוראת לו לפתי. והתורה אומרת לאותו ששלקה אליו: אמרו לאותו הפתי שיקרב לכאן ואדבר עמו. זהו שכתוב מי פתי יסור הנה חסר לב וגו'. קרב אליה, ומתחילה לדבר עמו מאחר פרכת שפורשת לו דברים לפי דרכו, עד שיתבונן לאט לאט, וזהו הדרש.

אחר כף תדבר עמו מאחר פשפש קטן דברי חידה, וזוהי הגדה. אחר שהתרגל אליה, נגלית אליו פנים בפנים ומדברת עמו כל הסודות הנסתרים שלה, וכל הדרכים הנסתרות שהיו שמונים בלבה מימים ראשונים, ואז אותו אדם הוא שלם, בעל תורה ודאי, בעל הבית, שהרי כל סודותיה גלתה לו, ולא רחקה ולא כסתה ממנו כלום.

אומרת לו, ראית דבר הרמז שרמזתי לך בתחלה? כף וכף היו הסודות, כף וכף הוא. ואז רואה (שהעליונים) שעל הדרכים הללו אין להוסיף ואין לגרע מהם, ואז פשט הכתוב כמו שהוא, שלא להוסיף ולא לגרע אפלו אות אחת. ועל כף אנשים צריכים להזהר ולרדף אחרי התורה להיות אותבים שלה, כמו שנתבאר.

ולמרדף אבתרא דאורייתא, למהוי רחימין דילה, כמה דאתמר.

וארמיזת ליה רמיזא, ומיד אהדרת לאתרה ואתטמרת. כל אינון דתמן, לא ידעי, ולא מסתכלי, אלא איהו בלחודוי, ומעוי ולביה ונפשיה אזיל אבתרה. ועל דא, אורייתא אתגליאת ואתפסיאת, ואזלת ברחימו לגבי רחימהא, לאתערא בהדיה רחימו.

תא חזי, ארחא דאורייתא כף הוא, בקדמיתא כד שריא לאתגלאה לגבי בר נש, (ברגזא) ארמיזת ליה ברמיזו, אי ידע טב. ואי לא ידע, שדרת לגביה, וקראת ליה פתי. ואמרת אורייתא, ליהווא דשדרת לגביה, אמרו ליהווא פתי, דיקרב הכא, ואשתעי בהדיה. הדא הוא דכתיב, (משלי ט) מי פתי יסור הנה חסר לב וגו'. קריב לגבה, שריאת למלא עמיה, מבתר פרוכתא דפרסא ליה, מלין לפום ארחוי, עד דיסתפל זעיר זעיר, ודא הוא דרשא.

לבתר, תשתעי בהדיה, מבתר שושפיא דקיק, מלין דחידה, ודא איהו הגדה. לבתר דאיהו רגיל לגבה, אתגליאת לגביה אנפין באנפין, ומלילת בהדיה כל רזין סתימין דילה, וכל ארחין סתימין, דהו בלבאה טמירין, מיומין קדמאין. פדין (דף צ"ט ע"ב) איהו בר נש שלים, בעל תורה ודאי, מארי דביתא, דהא כל רזין דילה גליאת ליה, ולא רחיקת, ולא כפיאת מיניה כלום.

אמרה ליה, חמית מלה דרמזא דקא רמיזנא לך בקדמיתא, כף וכף רזין הו, כף וכף הוא. פדין חמי, (ס"א דעלאין) דעל אינון מלין לאו לאוספא, ולאו למגרע מנייהו. וכדין פשטיה דקרא, כמה דאיהו, דלאו לאוספא ולא למגרע אפילו את חד. ועל דא, בני נשא אצטריכו לאזהרא,

ולמרדף אבתרא דאורייתא, למהוי רחימין דילה, כמה דאתמר.

בא וראה, אם אחרת יקח לו. הגלגולים שמתגלגלים בפסוק הזה כמה גדולים ועליונים הם, שהרי כל הנשמות נכנסות בגלגול, ולא יודעים בני אדם דרכי הקדוש ברוך הוא איך עומדים המאזנים ואיך נדונים בני אדם בכל יום ובכל זמן, ואיך נשמות נכנסות לדין עד שלא באות לעולם הזה, ואיך נכנסות לדין אחר שיוצאות מן העולם הזה.

כמה גלגולים וכמה מעשים נסתרים עושה הקדוש ברוך הוא עם כמה נשמות מערטלות, וכמה רוחות מערטלות הולכות באותו העולם שלא נכנסות לפרגוד של המלך, וכמה עולמות מתהפף בהם, והעולם שמתהפף בכמה פלאים נסתרים, ובני אדם לא יודעים ולא משגיחים, ואיך מתגלגלות הנשמות כאבן בכף הקלע, כמו שנאמר ואת נפש איביך יקלענה בתוך כף הקלע.

(והואיל והתחלנו לגלות) עכשו יש לגלות, שהרי כל הנשמות מהאילן הגדול והפקיף, שהוא הנהר שיוצא מעדן, יוצאות, וכל הרוחות מעץ אחר קטן יוצאות. הנשמה מלמעלה והרוח מלמטה, ומתחברות כאחת כמו זכר ונקבה. וכאשר מתחברות כאחת, אז מאירות אור עליון, ובחבור של שניהם נקרא גר. גר ה' נשמת אדם. מהו ג'ר? נשמה רוח. ועל החבור של שניהם כאחד נקרא גר, שפתיב (משלי ב) גר ה' נשמת אדם.

נשמה ורוח - זכר ונקבה להאיר כאחד, וזה בלי זה לא מאירים ולא נקרא גר. וכשמתחברים כאחד, הכל נקרא גר. ואז מתעטפת הנשמה ברוח לעמד שם למעלה בהיכל הגנוז, שפתיב (ישעיה נז) כי רוח מלפני יעטוף, לא כתוב יתעטף, אלא יעטוף,

תא חזי (שמות כא) אם אחרת יקח לו, גלגולין דמתגלגלן בהאי קרא, כמה רברבין ועלאין אינון, דהא כל נשמתין עאלין בגלגולא. ולא ידעין בני נשא ארחוי דקודשא בריה הוא, והיאך קיימא טיקלא, והיה אתדנו בני נשא בכל יומא, ובכל עידן, והיה נשמתין עאלין בדינא, עד לא ייתון להאי עלמא, והיה עאלין בדינא, לבתר דנפקי מהאי עלמא.

כמה גלגולין, וכמה עובדין סתימין, עביד קדשא בריה הוא בהדי כמה נשמתין ערטילאין, וכמה רוחין ערטילאין אזלין בההוא עלמא, דלא עאלין לפרגודא דמלכא. וכמה עלמין אתהפף בהו ועלמא דאתהפף בכמה פליאן סתימין. ובני נשא לא ידעין, ולא משגיחין, והיה מתגלגלין נשמתין, פאבנא בקוספיתא. כמה דאת אמר, (שמואל א כה) ואת נפש איביך יקלענה בתוך כף הקלע.

(והואיל ושריין לגלגל) השתא אית לגלאה, דהא כל נשמתין, מאילנא רברבא ותקיפא דהוא נהר דנפיק מעדן נפקי. וכל רוחין, מאילנא אחרא זעירא נפקין. נשמה מלעילא רוח מלתתא, ומתחברין פחדא, פגוונא דדכר ונוקבא. וכד מתחברין פחדא, כדין נהרין נהירו עלאה. ובחבורא דתרווייהו אקרי גר. (משלי כ) גר יי' נשמת אדם. מהו ג'ר. נשמה רוח. ועל חבורא דתרווייהו פחדא אקרי גר, דכתיב גר יי' נשמת אדם.

נשמה ורוח: דכר ונוקבא לאנהרא כחדא, ודא בלא דא, לא נהרין, ולא אקרי גר, וכד מתחברין פחדא, אקרי כלא גר. וכדין אתעטף נשמה ברוח, לקיימא תמן לעילא, בהיכלא טמירא, דכתיב, (ישעיה נז) כי רוח מלפני שם למעלה בהיכל הגנוז, שפתיב (ישעיה נז) כי רוח מלפני יעטוף,